

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«РОЖИЩЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
ІМЕНІ С. З. ГЖИЦЬКОГО»

Випускова циклова комісія ветеринарних дисциплін

ПОГОДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Ольга НИЧИПОРУК
27 серпня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.О. директора коледжу
 Вячеслав ТАРАСЮК
27 серпня 2025 року

ПРОГРАМА

з освітнього компонента

Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин

Розробник	Світлана ЮЩАК
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Освітньо-професійна програма	Ветеринарна медицина
Статус освітнього компонента	обов'язковий
Мова навчання	українська

2025 р.

Програма ОК «**Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин**» для здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності **211 Ветеринарна медицина**, денної форми навчання складена на основі ОПП Ветеринарна медицина «20» червня 2024 р.

Розробник: Євгенія ЮЩАК

Програма обговорена на засіданні циклової комісії ветеринарних дисциплін

Протокол від 26 серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії Леся НЕДОПАД

Схвалено Педагогічною радою ВСП «Рожищенський фаховий коледж ЛНУВМБ імені С.З.Гжицького»

Протокол від 27 серпня 2025 року № 8

1.ОПИС ОК (НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ)

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	<i>фаховий молодший бакалавр</i>
Галузь знань	<i>21 Ветеринарія</i>
Спеціальність	<i>211 Ветеринарна медицина</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Ветеринарна медицина</i>
Характеристика ок (навчальної дисципліни/інтегрованого курсу)	
Статус	<i>обов'язковий компонент</i>
Загальна кількість годин	<i>210</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>7</i>
Курсова робота (проєкт)	<i>-</i>
Форма оцінювання	<i>Екзамен -6,8сем (4,6сем спец.вет)</i>
Форма навчання	<i>Денна</i>
Рік підготовки	<i>2024-2025</i>
Семестр	<i>5,6,7,8 сем. (3,4,5,6 сем. спец.вет)</i>
Аудиторні години	<i>142</i>
Лекції	<i>68</i>
Практичні заняття	<i>62</i>
Лабораторні заняття	<i>12</i>
Семінарські заняття	<i>-</i>
Самостійна робота	<i>68</i>

Примітка: співвідношення кількості годин(у відсотках):

аудиторних занять – 67,62 %

самостійна робота – 32,38 %

2. МЕТА ОК «ВНУТРІШНІ НЕЗАРАЗНІ ХВОРОБИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН», ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни:

Мета вивчення дисципліни «Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин» формування у студентів професійного мислення і активно , творчого підходу під час вирішення практичних завдань ветеринарної медицини.

Предмет вивчення освітнього компонента:

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Внутрішні хвороби тварин» є причини виникнення, механізми розвитку, клініко-морфологічний прояв, перебіг, методи розпізнавання, лікування і профілактики хвороб внутрішніх органів неінфекційної природи.

Основні завдання:

Основними завданнями дисципліни є набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок з клінічної діагностики, загальної профілактики і терапії внутрішніх хвороб тварин; вивчення етіології, патогенезу, симптомів патологоанатомічних змін, особливостей діагностики, перебігу прогнозу, лікування та профілактика окремих внутрішніх хвороб; оволодіння терапевтичною технікою; ведення ветеринарної реєстраційної і звітної документації.

Передумови вивчення:

- дисципліни, на яких базується вивчення: «Анатомія і фізіологія сільськогосподарських тварин», «Патанатомія і патфізіологія сільськогосподарських тварин», «Годівля сільськогосподарських тварин», «Фармакологія з рецептурою».
- дисципліни, вивчення яких забезпечує вивчення: «Хірургія сільськогосподарських тварин», «Акушерство та гінекологія сільськогосподарських тварин».

2.1. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (РН)

РН1 Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами в у тому числі з професійних питань.

РН2 Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

РН3 Використовувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результати клінічних, лабораторних, інструментальних та інших досліджень.

РН4 Застосовувати методи відбору зразків продукції тваринного, рослинного та біотехнологічного походження.

РН5 Встановлювати діагноз хвороби на основі виявлених характерних патологоанатомічних змін в уражених органах і тканинах під час розтину трупів тварин.

РН6 Дотримуватися основних понять з біобезпеки, біоетики, добробуту тварин.

РН7 Здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел та володіти комп'ютерними програмами.

РН10 Дотримуватися принципів роботи та правил експлуатації обладнання, приладів, інструментів, що застосовуються у ветеринарній медицині.

РН11 Знати правила зберігання фармацевтичних засобів і біопрепаратів, шляхи їх застосування, раціонально використовувати ветеринарні засоби, обладнання та інше ветеринарне майно.

РН14 Застосовувати зоогігієнічні і ветеринарні правила утримання та годівлі тварин.

РН15 Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності й охорони праці за фахової діяльності.

РН16 Планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

Компетентності

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Фахові компетентності (ФК):

СК1 Здатність встановлювати вид та клас тварин, особливості будови клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних видів.

СК2 Здатність відбирати, етикетувати і упаковувати матеріал для лабораторних досліджень та оформлювати супровідні документи на нього.

СК3 Здатність аналізувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результатів клінічних і лабораторних досліджень з метою своєчасної діагностики хвороб різної етіології.

СК4 Здатність виконувати профілактичні ветеринарно-санітарні заходи, карантинування та своєчасну ізоляцію хворих і підозрілих на захворювання тварин з метою запобігання захворюванню та загибелі тварин.

СК5 Здатність здійснювати облік ветеринарних препаратів, засобів та іншого ветеринарного майна, забезпечувати їх збереження, раціональне використання.

СК6 Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики, благополуччя тварин у професійній діяльності.

СК7 Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці під час фахової діяльності.

СК8 Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

СК9 Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.

СК13 Здатність поширювати ветеринарні знання серед населення й працівників тваринництва, господарств різних форм власності.

СК14 Здатність планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

У результаті вивчення ОК навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- план і методи клінічного, лабораторного та інструментального дослідження тварин ;
- послідовність і методику дослідження окремих органів і систем;
- загальну профілактику і терапію внутрішніх хвороб;
- основні прийоми і методи терапевтичної техніки;
- окремі внутрішні хвороби тварин , методи їх діагностики, лікування і профілактика.

вміти:

- досліджувати хвору тварину;
- ставити діагноз;
- надавати лікувальну допомогу хворим тваринам;
- проводити диспансеризацію ;
- організовувати заходи з профілактики незаразних хвороб тварин ;
- вести журнал реєстрації хворих тварин, історію хвороби , диспансерну документацію.

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «ВНУТРІШНІ НЕЗАЗНАНІ ХВОРОБИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН»

Форма навчання

денна

Підсумкова форма контролю

екзамен

№ теми	Назва розділу	Кількість годин					
		Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття			
				Всього			
					Лекції	Практичні	Лабораторні
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Клінічна діагностика внутрішніх незаразних хвороб с.г. тварин							
1.1.	Вступ. Основи клінічної діагностики внутрішніх незаразних хвороб с.г. тварин.	10	2	8	4	4	-
1.2.	Історія хвороби.	2	2	-	-	-	-
1.3.	Дослідження серцево-судинної системи.	6	2	4	2	2	-
1.4.	Дослідження дихальної системи.	10	4	6	4	2	-

1.5.	Дослідження системи органів травлення.	10	6	4	2	2	-
1.6.	Дослідження сечової системи.	4	-	4	2	-	2
1.7.	Дослідження нервової системи.	4	2	2	2	-	-
1.8.	Дослідження системи крові.	2	-	2	-	-	2
Всього за розділ		48	18	30	16	10	4
2. Загальна профілактика і терапія внутрішніх незаразних хвороб сільськогосподарських тварин							
2.1.	Загальна профілактика внутрішніх незаразних хвороб с.г. тварин.	2	2	-	-	-	-
2.2.	Основи загальної терапії.	2	-	2	2	-	-
2.3.	Методи терапії.	4	-	4	2	2	-
2.4.	Терапевтична техніка.	8	2	6	-	6	-
Всього за розділ		16	4	12	4	8	-
3. Внутрішні незаразні хвороби							
3.1.	Хвороби серцево-судинної системи.	6	2	4	2	2	-
3.2.	Хвороби дихальної системи.	14	4	10	8	2	-
3.3.	Хвороби системи травлення.	35	4	31	17	14	-
3.4.	Хвороби печінки.	2	-	2	2	-	-
3.5.	Хвороби очеревини.	2	2	-	-	-	-
3.6.	Хвороби сечової системи.	4	-	4	2	-	2
3.7.	Хвороби нервової системи.	2	-	2	2	-	-
3.8.	Хвороби системи крові.	6	-	6	2	4	-
3.9.	Хвороби обміну речовин і ендокринних органів.	10	2	8	4	4	-
3.10.	Отруєння.	18	8	10	2	4	4
3.11.	Хвороби шкіри.	2	2	-	-	-	-
Всього за розділ		101	24	77	41	30	6
4. Хвороби молодняку							
4.1.	Хвороби органів травлення і печінки.	8	4	4	-	4	-
4.2.	Хвороби органів дихання.	4	2	2	-	2	-
4.3.	Хвороби обміну речовин.	6	2	4	2	2	-
4.4.	Хвороби імунної системи.	2	2	-	-	-	-
Всього за розділ		20	10	10	2	8	-
5. Хвороби птиці							
5.1.	Хвороби органів дихання.	2	2	-	-	-	-
5.2.	Хвороби органів травлення.	4	2	2	2	-	-
5.3.	Хвороби обміну речовин.	2	-	2	-	2	-
Всього за розділ		8	4	4	2	2	-
6. Хвороби хутрових звірів							
6.1.	Хвороби органів травлення і печінки.	2	2	-	-	-	-
6.2.	Хвороби обміну речовин.	4	2	2	-	2	-
Всього за розділ		6	4	2	-	2	-
7. Диспансеризація сільськогосподарських тварин							
7.1.	Диспансеризація с.г. тварин.	11	4	7	3	2	2
Всього за розділ		11	4	7	3	2	2
Разом з ОК		210	68	142	68	62	12

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
5 семестр (3 семестр спец.вет.)			
1.	Вступ. Основи клінічної діагностики внутрішніх незаразних хвороб с.г. тварин. Поняття про клінічну діагностику хвороб тварин. Охорона праці під час проведення діагностичних досліджень тварин. Клінічна документація. Додаткові (спеціальні) методи дослідження: лабораторні , інструментальні, функціональні . Симптоми і синдроми хвороб. Діагноз та його різновиди. Прогноз та його різновиди. План клінічного дослідження . Попереднє ознайомлення з хворою твариною: реєстрація, анамнез. Загальне дослідження тварини : визначення габітусу, дослідження волосяного покриву , шкіри та її похідних , видимих слизових оболонок , поверхневих лімфатичних вузлів, аналіз результатів термометрії.	4	[1] с.8-28
2.	Тема: «Дослідження серцево-судинної системи». План дослідження серцево – судинної системи. Дослідження серцевої ділянки: огляд, пальпація, серцевий поштовх. Перкусія ділянки серця. Аускультация серця. Тони серця. Шуми серця.	2	[1] с.47-58
3.	Тема: «Дослідження дихальної системи». План дослідження дихальної системи. Дослідження дихальних рухів: частота ,тип , ритм , сила і симетричність дихання їх клінічне оцінювання. Задишка. Дослідження кашлю. Огляд , пальпація і перкусія грудної клітки . Визначення меж легень та їх зміни . Перкусійний звук у клінічно здорових тварин під час захворювань легень і плеври.	4	[1] с.70-73
4.	Тема: «Дослідження системи органів травлення». План дослідження системи органів травлення. Апетит і його зміни. Спрага. Дослідження приймання корму і води. Розлади жування і ковтання. Відрижка і жуйка. Блювання. Дослідження черева. Дослідження передшлунків, сичуга і кишечника жуйних.	2	[1] с.84-111
5.	Тема: «Дослідження сечової системи». План дослідження системи органів сечовиділення. Дослідження акту сечовиділення. Дослідження нирок, сечоводів, сечового	2	[1] с.113-117

	міхура, уретри.		
6.	Тема: «Дослідження нервової системи». План дослідження нервової системи. Дослідження поведінки тварин, черепа і хребта, органів чуття, поверхневої і глибокої чутливості.	2	[1] с.128-138
Разом за семестр		16	
6 семестр (4 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Основи загальної терапії». Принципи терапії . Єдність організму і зовнішнього середовища, цілісність організму, індивідуальність , фізіологічність і комплексність терапії, проведення лікування на ранніх стадіях хвороби. Види терапії. Етіотропна терапія : антимікробна , антидототерапія , терапія хіміопрепаратами, специфічними сироватка, імуноглобулінами. Пробиотикотерапія. Патогенетична терапія , її суть і різновиди. Терапія , що регулює нервово- трофічні функції . Неспецифічна стимулювальна терапія , її суть і різновиди. Протеїнотерапія (гемо-,сиро- і лактотерапія) Лізато – і органотерапія ,тканинна терапія. Імуностимулювальна терапія. Замінна терапія : вітаміно -,ферменто- і гормонотерапія, застосування макро- і мікроелементів ,переливання крові. Симптоматична терапія.	2	[1] с.172-183
2.	Тема: «Методи терапії». Дієтотерапія. Фізіотерапія. Фототерапія. Електротерапія: гальванізація, електрофорез, діатермія, дарсонвалізація, ультрависокочастотна терапія. Механотерапія: масаж, моціон. Гідротерапія :душ, обливання, обмивання, купання, ванни. Термотерапія: компреси, грілки, парафіно-,глино, грязелікування.	2	[1] с.193-208
3.	Тема: «Хвороби серцево-судинної системи». Класифікація і поширення хвороб серцево –судинної системи. Перикардит. Міокардит. Міокардоз. Ендокардит.	2	[1] с.209-248
4.	Тема: «Хвороби верхніх дихальних шляхів». Хвороби верхніх дихальних шляхів: ларингіт, риніт, бронхіт.	2	[1] с.255-262
5.	Тема: «Хвороби легень». Хвороби легень: набряк легень, катаральна бронхопневмонія, емфізема легень, плеврит, крупозна	6	[1] с.267-277

	пневмонія, гангрена легень.		
6.	Тема: «Хвороби ротової порожнини». Стоматит. Виразка язика. Фарингіт.	2	[1] с.293-305
7.	Тема: «Хвороби стравоходу». Закупорка стравоходу.	2	[1] с.293-305
8.	Тема: «Хвороби передшлунків». Гіпотонія-атонія передшлунків. Ацидоз рубця. Алкалоз рубця. Тимпанія рубця. Травматичний ретикуліт і ретикулоперитоніт. Румініт. Закупорення книжки. Абомазит.	7	[1] с.305-322
Разом за семестр		25	
7 семестр (5 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Хвороби шлунка і кишок». Виразкова хвороба. Гастрит. Гастроентерит.	2	[1] с.322-334
2.	Тема: «Хвороби шлунка і кишок з явищами колькок». Кольки та їх класифікація. Гостре розширення шлунка. Метеоризм кишок. Катаральна ентералгія. Хімостаз. Копростаз.	4	[1] с.334-358
3.	Тема: «Хвороби печінки». Синдроми захворювання печінки. Гепатит. Гепатодистрофія. Цироз .	2	[1] с.362-368
4.	Тема: «Хвороби сечової системи». Основні синдроми хвороб сечовидільної системи. Нефрит. Нефроз. Уроцистит. Сечокам'яна хвороба .	2	[1] с.448-458
5.	Тема: «Хвороби нервової системи». Тепловий удар. Сонячний удар. Менінгоенцефаліт. Менінгомієліт. неврози. Синдром стресу та його профілактика.	2	[1] с.463-473
6.	Тема: «Хвороби системи крові». Анемії: постгеморагічна , гіпопластична і гемолітична.	2	[1] с.422-423
7.	Тема: «Хвороби обміну речовин». Кетоз корів, овець, свиней. Міоглобінурія. Остеодистрофія. Пасовищна титанія.	2	[1] с.370-381
8.	Тема: «Мікроелементози». Нестача йоду, цинку. Гіпокобальтоз Гіпокупроз.	2	[1] с.390-398
Разом за семестр		18	
8 семестр (6 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Кормові отруєння». Кормові отруєння. Отруєння кухонною сіллю. Отруєння сечовиною. Отруєння нітритами нітратами. Отруєння соланіном.	2	[1] с.558-164
2.	Тема: «Хвороби обміну речовин молодняку». Антенатальна гіпотрофія. Гіпоглікемія поросят. Рахіт. Гіпопластична	2	[1] с.495-507

	анемія. Білом'язова хвороба. Ензоотична атаксія поросят.		
3.	Тема: «Хвороби органів травлення птиці». Запалення і закупорка вола. Кутикуліт. Клоацит. Гастроентерит. Дистрофія печінки. Диспепсія молодняку.	2	[1] с.512-519
4.	Тема: «Диспансеризація тварин». Визначення, мета, основні завдання, терміни та етапи диспансеризації. Аналіз виробничих показників. Визначення клінічного статусу тварин. Лабораторні дослідження. Оцінка якості кормів. Аналіз годівлі і утримання тварин. Висновки і пропозиції.	3	[3] с. 176-205
Разом за семестр		9	
Разом		68	

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
5 семестр (3 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Вивчення правил поводження з тваринами, методи їх фіксації та приборкування». Методи клінічного дослідження тварин. Реєстрація тварин. Анамнез. Дослідження загального стану тварин.	4	[3] с.6-10
2.	Тема: «Дослідження серцево-судинної системи різних видів тварин з використанням сучасних технологій».	2	[2] с.109-133
3.	Тема: «Дослідження дихальної системи».	2	[2] с. 174-202
4.	Тема: «Дослідження системи органів травлення».	2	[2] с. 220-259
Разом за семестр		10	
6 семестр (4 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Ознайомлення зі штучними джерелами інфрачервоних і ультрафіолетових променів та приладами для електротерапії з використанням сучасних технологій».	2	[3] с.129-174
2.	Тема: «Терапевтична техніка». Відпрацювання ентеральних методів введення лікарських речовин тваринам різних видів. Парентеральне введення лікарських речовин в організм тварини.	2	[3] с.11-23
3.	Тема: «Терапевтична техніка». Зондування шлунка у коня, свині, собаки, рубця у великої і дрібної рогатої худоби. Введення в сітку магнітних	2	[3] с.49-53

	зондів і кілець.		
4.	Тема: «Терапевтична техніка». Постановка клізм. Прокол рубця, книжки у жуйних тварин та сліпої кишки у коня. Катетеризація сечового міхура. Промивання слизової оболонки носової порожнини. Промивання слизової оболонки ротової порожнини.	2	[3] с.57-59
5.	Тема: «Вивчення хвороб серцево-судинної системи». Надання лікувальної допомоги хворим тваринам із застосуванням сучасних терапевтичних засобів і новітніх технологій. Аналіз ефективності лікування.	2	[1] с.229-248
6.	Тема: «Вивчення хвороб дихальної системи». Надання лікувальної допомоги тваринам з хворобами органів дихання із застосуванням сучасних терапевтичних засобів та новітніх технологій. Аналіз ефективності лікування.	2	[1] с.256-277
7.	Тема: «Вивчення хвороб органів травлення». Діагностика хвороб передшлунків жуйних тварин. Лікування жуйних тварин з хворобами передшлунків.	2	[1] с.292-334
Разом за семестр		14	
7 семестр (5 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Вивчення хвороб органів травлення». Хвороби шлунку і кишечника у тварин. Діагностика. Лікування тварин з хворобами шлунку і кишечника.	4	[1] с.292-334
2.	Тема: «Хвороби шлунку і кишок із симптомокомплексом кольок». Діагностика при хворобах з симптомокомплексом кольок.	4	[1] с.334-358
3.	Тема: «Надання лікувальної допомоги тваринам з хворобами шлунку і кишечника із симптомокомплексом кольок».	4	[1] с.334-35855
4.	Тема: «Дослідження крові від хворих тварин». Визначення вмісту гемоглобіну, кількості еритроцитів, лейкоцитів. Порівняння отриманих результатів з фізіологічними показниками.	4	[2] с.404-434
5.	Тема: «Вивчення хвороб обміну речовин». Проведення лікування та профілактики із застосуванням сучасних лікарських засобів. Аналіз ефективності лікування.	4	[1] с.558-585
Разом за семестр		20	
8 семестр (6 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Надання невідкладної допомоги під час гострих отруєнь тварин. Антидототерапія».	4	[1] с.558-585
2.	Тема: «Надання лікувальної допомоги молодняку з хворобами органів травлення, застосовуючи сучасні терапевтичні засоби та новітні технології. Аналіз ефективності	4	[1] с.480-489

	лікування».		
3.	Тема: «Надання лікувальної допомоги молодняку з хворобами органів дихання». Застосування сучасних терапевтичних засобів та новітні технології. Аналіз ефективності лікування.	2	[1] с.489-495
4.	Тема: «Вивчення хвороб молодняку із порушенням обміну речовин». Надання лікувальної допомоги. Аналіз ефективності лікування. Розробка заходів щодо профілактики хвороб обміну речовин у молодняку.	2	[1] с.495-507
5.	Тема: «Проведення лікування та профілактики хвороб птиці з порушенням обміну речовин. Аналіз ефективності лікування».	2	[1] с.521-534
6.	Тема: «Вивчення хвороб хутрових звірів з порушенням обміну речовин». Проведення лікування та профілактики. Аналіз ефективності лікування.	2	[1] с.545-557
7.	Тема: «Диспансеризація корів і нетелей на фермі». Оформлення супровідної документації. Аналіз одержаних даних. Висновки та пропозиції.	2	[3] с. 176-205
Разом за семестр		18	
Разом		62	

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
5 семестр (3 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Дослідження сечі». Методи взяття сечі у різних видів тварин. Дослідження сечі сільськогосподарських тварин. Визначення фізичних і хімічних показників сечі. Порівняння результатів дослідження у різних видів тварин.	2	[2] с.342-358
2.	Тема: «Дослідження крові». Визначення вмісту гемоглобіну, лейкоцитів. Порівняння отриманих результатів з фізіологічними показниками.	2	[2] с.404-434
Разом за семестр		4	
7 семестр (5 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Дослідження сечі від хворих тварин».	2	[2] с.341-358
Разом за семестр		2	
8 семестр (6 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Відбір, пакування, пересилка кормів для санітарно-гігієнічних і хімікотоксологічних досліджень, матеріалу від трупів і хворих тварин при підозрі на отруєння».	2	[1] с.558-560
2.	Тема: «Вивчення гербарію отруйних рослин, ознайомлення із зразками мінеральних	2	[3] с. 120-127

	добрив».		
3.	Тема: «Диспансеризація тварин». Взяття крові, сечі, молока від тварин контрольних груп для лабораторних досліджень.	2	[3] с. 176-205
Разом за семестр		6	
Разом		62	

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
5 семестр (3 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Вступ. Основи клінічної діагностики внутрішніх незаразних хвороб с.-г. тварин» Методи клінічного дослідження тварин - основні (загальноклінічні): огляд, пальпація, перкусія, аускультация , термометрія. Історія хвороби (загальні відомості про хвору тварину: реєстрація, анамнез, загальне дослідження тварини, дослідження окремих систем і органів, спеціальні і лабораторні дослідження. Діагноз, прогноз, схема лікування хвороби. Перебіг захворювання та лікування. Епікриз).	4	[1] с.20-28
2.	Тема: «Дослідження серцево-судинної системи». Дослідження кровоносних судин . Артеріальний пульс, його клінічне оцінювання. Дослідження вен. Різновиди венозного пульсу. Артеріальний і венозний кров'яний тиск. Спеціальні методи дослідження серця: електрокардіографія, фонокардіографія, їх клінічне значення.	2	[1] с.58-69
3.	Тема: «Дослідження дихальної системи». Дослідження верхнього відділу дихальної системи. Аускультация легень.	4	[1] с.73-83
4.	Тема: «Дослідження системи органів травлення». Акт дефекації, його розлади. Дослідження фекалій. Дослідження печінки. Дослідження шлунка, кишечника свиней, коней, собак, птиці.	4	[1] с.107-112
5.	Тема: «Дослідження системи органів травлення». Дослідження рота і органів ротової порожнини глотки, стравоходу.	2	[1] с.88-94
6.	Тема: «Дослідження нервової системи». Дослідження рухової сфери; розлади рухової сфери: парези, паралічі , зміни м'язового тону, атаксії. Дослідження рефлексів. Дослідження вегетативного відділу нервової системи.	2	[1] с.135-142

Разом за семестр		18	
6 семестр (4 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Загальна профілактика внутрішніх незаразних хвороб с.-г. тварин». Основи профілактики внутрішніх хвороб тварин: повноцінна годівля, висока якість кормів і води, забезпечення оптимального мікроклімату у приміщеннях, моціон, контроль за станом обміну речовин і здоров'я тварин. Профілактика хвороб у пасовищний період.	2	[1] с.172-193
2.	Тема: «Терапевтична техніка». Введення лікарських речовин в органи дихання: внутрішньотрахеальне, інгаляція, аерозолетерапія.	2	[1] с.212-228
3.	Тема : «Хвороби серцево-судинної системи». Поняття про вади серця.	2	[1] с.248-253
4.	Тема: «Хвороби верхніх дихальних шляхів». Кровотеча з носа.	2	[1] с.256-262
5.	Тема: «Хвороби легень». Аспіраційна пневмонія. Ателектична пневмонія. Гіпостатична пневмонія. Метастатична пневмонія. Гнійно-некротична пневмонія.	2	[1] с.267-277
6.	Тема: «Хвороби передшлунків». Зміщення сичуга.	2	[1] с.305-320
Разом за семестр		12	
7 семестр (5 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Хвороби шлунка і кишок з явищами колькок». Обтурація кишечника. Механічна непрохідність кишечника. Тромбоемболічні кольки.	2	[1] с.334-358
2.	Тема: «Хвороби очеревини». Перитоніт. Асцит.	2	[4] с.199-202
3.	Тема: «Гіповітамінози». Недостатність жиророзчинних вітамінів: А, Д, Е, К. Недостатність водорозчинних вітамінів: тіаміну, рибофлавіну, нікотинової кислоти, піридоксину, ціанокобаламіну, аскорбінової кислоти.	2	[1] с.398-420
Разом за семестр		6	
8 семестр (6 семестр спец.вет.)			
1.	Тема: «Отруєння». Поняття про токсикологію. Загальні принципи діагностики отруєнь. Загальні принципи лікування і профілактики отруєнь. Отруєння кормами, забрудненими фосфорорганічними, ртутьорганічними, хлорорганічними сполуками.	2	[1] с.558-585
2.	Тема: «Отруєння». Отруєння кормами, які містять синильну кислоту. Отруєння рослинами, які мають фотодинамічну дію.	2	[1] с.558-585
3.	Тема: «Отруєння». Отруєння люпином, жовтцями, хвощами, цикутою отруйною,	2	[1] с.558-585

	чемерицею.		
4.	Тема: «Мікотоксикози». Фузаріотоксикоз, стахіботріотоксикоз, клавіцепстоксикоз.	2	[6] с.365-368
5.	Тема: «Хвороби шкіри». Екзема, бражний мокрець, кропивниця, сироваточна хвороба, дерматит.	2	[6] с.305-310
6.	Тема: «Хвороби органів травлення і печінки молодняку». Поширення хвороб молодняку та економічні збитки від них. Особливості вікової фізіології молодняку. Хвороби із синдромом діареї: казеїно-безоарна хвороба, молозивний токсикоз, диспепсія. Гастроентерит. Періодична тимпанія телят і ягнят. Безоарна хвороба. Ентералгія. Токсична дистрофія печінки.	4	[1] с.480-489
7.	Тема: «Хвороби органів дихання молодняку» Бронхопневмонія.	2	[1] с.489-495
8.	Тема: «Хвороби обміну речовин молодняку». Нестача ретинолу. Паракератоз поросят.	2	[1] с.495-507
9.	Тема: «Хвороби імунної системи». Клітинні і гуморальні фактори імунного захисту. Імунні дефіцити.	2	[1] с.430-435
10.	Тема: «Хвороби органів дихання птиці». Риніт. Синусит. Ларинготрахеїт. Бронхопневмонія. Аероцистит.	2	[1] с.509-512
11.	Тема: «Хвороби обміну речовин птиці». Гіповітамінози. Сечокислий діатез. Аптеріоз і випадання пера. Пероз в індиченят і курчат. Канібалізм. Сальпінгоперитоніт (жовтковий перитоніт).	2	[1] с.521-534
12.	Тема: «Хвороби органів травлення і печінки хутрових звірів». Стоматит. Гостре розширення шлунка. Диспепсія. Гастроентерит. Копростаз. Гепатодистрофія.	2	[1] с.536-545
13.	Тема: «Хвороби обміну речовин хутрових звірів». Гіповітамінози А, Д, Е, С і групи В. Аліментарна анемія. Дизурія (підмокання). Сечокам'яна хвороба (уролітіаз).	2	[1] с.545-547
14.	Тема: «Диспансеризація тварин». Особливості проведення диспансеризації: корів і нетелей; телят у родильному відділенні та профілакторії; молодняку в господарствах з виробництва яловичини; молодняку в період вирощування і відгодівлі. Особливості диспансеризації овець, коней, свиней.	4	[3] с. 176-205
Разом за семестр		32	
Разом		68	

5. ВИДИ ЗАНЯТЬ, МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ

Методи навчання

- словесні (лекційний, пояснення, дискусія, інструктаж, бесіда);
- наочні (ілюстрування, демонстрація, самостійне спостереження);
- практичні (лабораторна робота, практичні заняття).
- Самостійна робота (виконання завдань);
- Відеометод (мультимедійні, тощо);

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекції, практичні та лабораторні заняття), самостійна робота, практична підготовка, консультації, індивідуальні завдання.

Освітні технології: традиційні, інтерактивні(використання мультимедійних технологій), інформаційно-комунікативні

6. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Для визначення рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу використовується така форма контролю і оцінювання знань та вмінь:

Поточний контроль:

- 1.Усне опитування.
- 2.Індивідуальне опитування.
- 3.Фронтальне опитування.
- 4.Письмове опитування.
- 5.Оцінювання доповідей.
6. Виконання лабораторних робіт

Проміжний контроль: контрольна робота, реферат, модулі.

Підсумковий контроль: іспит - 6,8сем (4,6сем спец.вет)

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.

«Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з освітнього компонента, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях - неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник/ М.І. Цвіліховський, В.І. Береза В.С. Січкарта ін.; за ред. М.І. Цвіліховського. 3-тє вид. Київ: Аграрна освіта, 2014. 614с.
2. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / за ред. В.І. Шевченка. Біла Церква, 2004. 608 с.
3. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Богатко Л.М. та ін. Загальна терапія і

профілактика внутрішніх хвороб тварин : практикум / за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2000. 224 с.

4. Цвіліховський М.І., Береза В.І., Січкарь В.С., Чумаченко В.Ю., Колтун Є.М., Макарін А.О., Голопура С.І. Внутрішні хвороби тварин. Практикум. 2-ге вид. перероблене та доповнене. За ред. проф. Цвіліховського М.І. Київ: Арістей. 2005. 148 с.
5. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
6. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2001. Ч. 2. 544 с.
7. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2015. Ч.2. 610 с.

Додаткова :

1. Закон України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 р. № 2498-ХІІ (із змінами і доповненнями).
2. Внутрішні хвороби тварин: практикум / М. І. Цвіліховський, Н. І. Бойко, С. І. Голопура та ін.; за ред. М.І. Цвіліховського. Київ : ЦП КОМПРИНТ, 2016. 224 с.
3. Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. Ветеринарна клінічна біохімія / за ред. В.І. Шевченка і В.Л. Галласа. Біла Церква, 2002. 400 с.
4. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин / за ред. М.О. Судакова. Київ : Мета, 2002. 352 с.
5. Довідник кліаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, П.П. Достоевський. Київ: «Урожай», 2004. 1280 с.
6. Мікроелементози сільськогосподарських тварин / Судаков М.О., Береза В.І., Погурський І.Г. та ін.; за ред. М.О. Судакова. 2-ге вид. Київ: Урожай, 1991. 144 с.
7. Голопура С.І. Порушення метаболізму і колострального імунітету у великої рогатої худоби та їх корекція. Монографія. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2021. 408 с.
8. Грушанська Н.Г., Цвіліховський М.І., Долецький С.П. Діагностика порушень обміну мінеральних речовин у корів. Монографія. Київ: «ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 192 с.

Інформаційні ресурси:

- Інструкційні картки до практичних занять.
- Тестові завдання.
- Дистанційний курс «Внутрішні незаразні хвороби с.г. тварин» на навчальній платформі Moodle: <http://mdl-college-lnuvmbt.com/>
- Електронна бібліотека на навчальній платформі Moodle

<http://mdl-college-lnuvmbt.com/>